
7 Montessori promjena koje osnažuju vaše dijete i vas

Montessori roditeljstvo ne znači raditi više, već raditi s namjerom. Montessori dom ne čine skupi materijali niti poseban namještaj već dijete koje raste i roditelj koji ga u tome želi podržati. Ovih sedam malih promjena donijet će više mira, povjerenja i radosti u vašu svakodnevicu te osnažiti vas i vaše dijete na putu odrastanja.

7 Montessori promjena koje osnažuju vaše dijete i vas

1. Podržite istraživanje uz "DA prostor"

- Uklonite nered i sve što nije sigurno ili dopušteno
- Nabavite namještaj veličinom prilagođen djetetu
- Postavite niske police s nekoliko probranih igračaka ili aktivnosti

2. Stvorite mir dosljednim rutinama

- Održavajte jutarnju, dnevnu i večernju rutinu što dosljednijom
- Koristite najave i brojače vremena za lakši prelazak između aktivnosti
- Omogućite djetetu dovoljno vremena da samostalno obavi zadatak

3. Omogućite slobodu kroz siguran izbor

- Ponudite izbor između dvije vama prihvatljive mogućnosti
- Nemojte opteretiti dijete preteškim ili prekobrojnim odlukama
- Komunicirajte asertivno, s ljubavlju i uvažavanjem

4. Pružite sigurnost kroz nježne, jasne granice

- Unaprijed dogovorite pravila, po mogućnosti zajedno s djetetom
- Dosljedno držite granice, no podržite djetetove snažne emocije
- Dozvolite da dijete snosi prirodne posljedice svojih odluka

5. Potaknite kreativnost s manje igračaka otvorenog tipa

- Ponudite ograničen broj igračaka koje prate djetetove interese
- Povremeno rotirajte igračke za obnovljen interes
- Potražite svoje igračke u prirodi ili kućanstvu

6. Razvijajte životne vještine koristeći prave alate i pribor

- Zamijenite plastični pribor i posude onim od prirodnih materijala
- Ponudite stvarne alate u dječjoj veličini umjesto plastičnih imitacija
- Uključite dijete u kućanske poslove od najranije dobi

7. Nježite odnos svakodnevnim povezivanjem

- Poklonite djetetu punu pažnju tijekom zajedničke igre
- Otkrijte djetetov primarni jezik ljubavi i komunicirajte svoju ljubav
- Stvorite male zajedničke rituale

Kako koristiti ovaj vodič

U vodiču ćete pronaći sedam Montessori načela koja odmah možete početi primjenjivati u svojem domu bez puno pripreme, a donijet će velike rezultate.

Pročitajte cijeli vodič i zatim odlučite kojim redom ćete uvoditi promjene. Za planiranje se možete poslužiti popisom na prethodnoj stranici. Za svako načelo ponuđene su tri ideje kako ga provesti u djelo, odaberite onu koja vam se čini najzanimljivija i najizvedivija u vašoj situaciji i postepeno krenite dalje. Malim koracima sigurno ćete doći do cilja. Možda ćete poželjeti sve primijeniti odmah, no riskirate da velike promjene preplave i vas i dijete i da sve padne u vodu.

Ukoliko su djeca starija, možete i njih uključiti u odluku i zajedničku provedbu svake promjene. Primjerice, odaberete li urediti svoju okolinu prema Montessori načelima, uključite djecu u pospremanje i uređenje. Odaberete li uključiti djecu u svakodnevne poslove, dozvolite im da sami odaberu što žele prvo naučiti i preuzeti kao svoj zadatak.

Na kraju vodiča pronaći ćete jednostavan radni list koji će vam pomoći u planiranju malih koraka do velikih Montessori promjena. Kažu da planovi koje zapišemo imaju puno veće šanse za uspjeh! Stoga, kopirajte radni list i isplanirajte svoj prvi korak. Želim vam puno sreće na vašem Montessori putu!

Ukoliko zatrebate pomoć ili želite podijeliti svoj uspjeh s nama, pišite nam na podrska@trisovice.org

1. Podržite istraživanje uz "DA prostor"

Dijete uči kroz konkretno tjelesno iskustvo, rukama i osjetilima istražujući okolinu. Stoga ona mora biti pristupačna i sigurna. Dijete koje stalno prima negativne poruke pri interakciji s okolinom ("Nemoj dirati!" "Ostavi to!" "Razbit ćeš!") osjeća se nepoželjno i nesposobno u vlastitoj okolini. S vremenom će prestati istraživati i izgraditi negativnu sliku sebe i svijeta na temelju vlastitih iskustava. "DA prostor" je mjesto gdje dijete može samostalno djelovati, bez zabrana istažujući i oblikujući svoju okolinu. Takav prostor pripada djetetu i ono se tu osjeća dobrodošlo, sigurno i kompetentno. "DA prostor" je uredan i privlačan, pristupačan djetetu i ispunjen poticajima na istraživanje, ali ne toliko da preopteretiti dijete.

◦ Uklonite nered i sve što nije sigurno ili dopušteno

Osigurajte da je sve što dijete može dohvatiti dozvoljeno za istraživanje i upotrebu i sklonite sve što nije. Okolina pretrpana stvarima i igračkama preplavit će djetetova osjetila koja upijaju sve utiske iz okoline. Uklonite što je suvišno i omogućite djetetu da se usredotoči na ponuđene igračke.

◦ Nabavite namještaj veličinom prilagođen djetetu

Kako biste se osjećali u zemlji divova gdje ništa ne možete dohvatiti, pomaknuti i koristiti bez tuđe pomoći? Omogućite djetetu namještaj i stvari u njegovoj veličini ili pomagala koja će mu omogućiti lakše i samostalnije snalaženje u okolini. Analizirajte sve prostorije iz djetetove perspektive. Može li ono samostalno obaviti sve što treba u toj prostoriji? Ako ne, prilagodite ili zamijenite prikladnijim rješenjem.

◦ Postavite niske police s nekoliko probranih igračaka ili aktivnosti

Za Montessori vam ne treba puno prostora, ali je bitno da svaki prostor ima svoju jasnu svrhu. Postavite nisku policu u dio prostora namjenjen djetetovim aktivnostima. Igračke postavite na pladnjeve ili u košare na polici kako bi bili dostupni djetetu za samostalno korištenje. Od samog početka učite dijete održavati red u okolini tako da na kraju igranja sve pospremi na odgovarajuće mjesto.

2. Stvorite mir dosljednim rutinama

Danas je život prilično užurban što utječe i na djecu. Često ih požurujemo, prekidamo u aktivnostima ili tjeramo nekamo. Ustaljen ritam dana pomoći će im da se lakše orijentiraju u svojim dnevnim aktivnostima i samostalnije prolaze kroz dan i izbjegnu dosadu. Posebnu pažnju treba obratiti na to da dijete, pogotovo bebe, ukoliko nije nužno, ne prekidamo u radu kako ne bismo narušili koncentraciju. Čini nam se da tako pružamo podršku i poticaj, no dijete dobiva zadovoljstvo iz obavljenog posla, ne iz naše pohvale. Dapače, Montessori je ustanovila da pohvala često negativno utječe na djetetovu želju da aktivnost nastavi ili ponavlja. Neka djeca teže se nose sa započinjanjem, završavanjem i prijelazima između aktivnosti, pa trebaju dodatnu podršku.

- **Održavajte jutarnju, dnevnu i večernju rutinu što dosljednijom**

Ustaljen ritam dana pruža djetetu osjećaj sigurnosti i orijentacije jer zna što može očekivati. Odredite blokove vremena za vrste aktivnosti, a sam izbor aktivnosti unutar bloka prepustite djetetu. Starijoj djeci pomozite u samostalnom planiranju i razvoju vještina upravljanja vremenom.

- **Koristite najave i brojače vremena za lakši prelazak između aktivnosti**

Baš kako ni mi ne volimo biti prekinuti usred posla, tako ni dijete ne voli da ga se omalovažava iznenadnim prekidanjem. Dijete usvaja ono što ga mi učimo svojim postupcima. Pomoći će ako najavimo na vrijeme da će uskoro doći kraj aktivnosti. Možemo reći - "Koliko ti vremena treba da završiš? Kad završiš molim te..." ili "Za 5/10 minuta, kad se oglasi brojač, moramo ići pa polako završi." Djeci koja teže započinju aktivnost pomoći će brojači vremena koje postavimo na 5min (produžavamo do 20min) i kažemo "Ne moramo sve, samo da vidimo koliko možemo u 5min." Ako ne želi nastaviti nakon isteka vremena, to treba poštivati i pohvaliti trud.

- **Omogućite djetetu dovoljno vremena da samostalno obavi zadatak**

Djeci trebamo omogućiti dovoljno vremena da zadatke obave sami. Iako bi sve bilo brže da ih mi obavimo umjesto njih, uskraćujemo dijete za vježbanje i šaljemo poruku da nije sposobno.

3. Omogućite slobodu kroz siguran izbor

Cilj Montessori odgoja nije podčiniti i oblikovati dijete prema našoj volji, već omogućiti mu odgovarajuće uvjete u kojima ono stječe sve veću autonomiju, aktivno djeluje u okolini i oblikuje svoju osobu do punine svojih potencijala. Dijete nije objekt odgoja već njegov glavni akter. U Montessori pristupu, sloboda ne znači dopuštanje svega – već pravo djeteta da djeluje, istražuje i bira unutar jasnih i sigurnih granica. Sloboda izbora nije nagrada, već prirodno pravo svakog djeteta da sudjeluje u svom razvoju. Sloboda se gradi na temelju našeg poštovanja prema osobi djeteta i iz nje se rađaju unutarnja disciplina i motivacija. U takvom okruženju, dijete ne djeluje zato što mu mi to kažemo, već zato što to samo želi slijedeći svoj unutarnji plan razvoja.

- **Ponudite izbor između dvije vama prihvatljive mogućnosti**

Osigurajte temelj slobode od najranijih dana prateći djetetove znakove kad je gladno, umorno ili (ne)zainteresirano za aktivnost. Kasnije ćemo ponuditi djetetu izbor unutar prihvatljivih granica kako bi donijelo sigurnu odluku. Pitanje bez granica poput: “Što želiš obući?” omogućava djetetu da odabere nešto što nije prikladno i vodi u borbu za moć. Umjesto toga ponudit ćemo dvije sigurne opcije: “Želiš li plavu ili crvenu majicu?”

- **Nemojte opteretiti dijete preteškim ili prekobrojnim odlukama**

Mnoge sukobe možemo izbjeći dozvoljavajući djeci da samostalno donose odluke koje se njih tiču. No, u želji da omogućimo djetetu slobodu možemo i pretjerati. Prezahtjevne ili prekobrojne odluke, preopteret će ga i izazvati frustraciju. Također, kao roditelj uvijek moramo omogućiti djetetu granice unutar kojih ono može na sebi primjeren način donositi odluke. Primjerice dijete može odabrati vrijeme i mjesto pisanja zadaće ili jelo koje će pojesti, ali ne može izabrati ne pisati zadaću ili ne jesti uopće.

- **Komunicirajte asertivno, s ljubavlju i uvažavanjem**

Dijete uči iz našeg primjera. Način na koji mu se obraćamo postaje i njegov obrazac komunikacije. Naređivanje, galama, pogrdni epiteti i ponižavanje nikako ne smiju biti obrazac za komunikaciju s djecom.

4. Pružite sigurnost kroz nježne, jasne granice

Djeci su granice neophodne kako bi se osjećala sigurno, zaštićeno i viđeno. Umjesto da ih ograničavaju, prave granice djetetu zapravo šire prostor djelovanja jer unutar njih dijete zna da je svijet predvidiv, siguran i razumljiv. Uloga Montessori roditelja nije da kontrolira, već da bude vodič koji promatra i razumije potrebe djeteta i prilagođava okolinu kako bi dijete moglo slobodno, ali sigurno rasti. Postavljanjem granica koje su jasne, dosljedne i temeljene na poštovanju, roditelj šalje poruku: "Tu sam. Brinem se za tebe. Tvoj svijet je siguran." Montessori roditelji odgajaju svoju djecu za istinsku slobodu koja podrazumijeva odgovornost prema sebi, drugima i okolini. Granice nisu kazna, već podrška i put prema istinskoj slobodi koja podrazumijeva unutarnju disciplinu, odgovornost i poštovanje prema sebi, drugima i okolini. Sloboda bez granica stvara nesigurnost, dok sloboda unutar granica stvara povjerenje i stabilnost.

- **Unaprijed dogovorite pravila, po mogućnosti zajedno s djetetom**

Djeca puno lakše surađuju kad znaju zašto neko pravilo postoji i kad su uključena u njegov nastanak. Kad pravila nisu jednostrano nametnuta, već dogovorena, dijete razvija osjećaj poštovanja, pripadnosti i suradnje. Takav okvir daje mu zdrav osjećaj kontrole i pomaže razviti odgovornost jer dijete pravilo doživljava kao nešto svoje, a ne kao tuđu naredbu.

- **Dosljedno držite granice, no podržite djetetove snažne emocije**

Granice imaju smisla samo ako se provode dosljedno, u protivnom ćemo zbuniti dijete. Sasvim je razumljivo i prihvatljivo da dijete u trenutku bude ljuto ili tužno zbog granice. Emocije ne kažnjavamo i ne potiskujemo, već pokazujemo empatiju i podržavamo dijete da se s njima nosi na odgovarajući način dok čvrsto ostajemo uz granicu.

- **Dozvolite da dijete snosi prirodne posljedice svojih odluka**

Kad god je moguće (posljedice neće ugroziti sigurnost djeteta), ne ulazite u sukob i ne spašavajte dijete od prirodnih posljedica njegovih odluka. Dozvolite mu da ih iskusi i nauči važnu lekciju, da svaki čin ima posljedicu. Pritom nemojte biti rezignirani ili ljuti (Radi što hoćeš, baš me briga! ili Lijepo sam ti rekla!) već ostanite mirni pružajući empatiju i suradnju.

5. Potaknite kreativnost s manje igračka otvorenog tipa

Montessori smatra da je igra djetetov posao kroz koji ono upoznaje i spoznaje svijet. Ponuda igračaka i aktivnosti stoga treba pratiti djetetove razvojne potrebe i interese pružajući alate za usavršavanje osjetila i upoznavanje svijeta. Važno je i da je dijete neovisno o drugima u svojoj okolini. Zato sve igračke i aktivnosti trebaju biti dostupne djetetu tako da ih ono samo može samo odabrati, koristiti i pospremiti nakon korištenja. U Montessori pedagogiji postoji mjesto za sve i svaka stvar ima svoje mjesto. Osigurat ćemo djetetu prostor za igru i istraživanje i opremiti ga niskom policom na kojoj su materijali i igračke vidljivi i dostupni djetetu.

◦ Ponudite ograničen broj igračaka koje prate djetetove interese

Manje je u ovom slučaju zaista više. Previše igračaka zbunit će i preopteretiti dijete te se ono neće moći usredotočiti na jednu stvar. Postavite na policu samo nekoliko materijala i igračaka koje razvojno prate dijete i za koje ono trenutno pokazuje najviše interesa. Što je dijete manje, to više treba ograničiti broj igračaka u ponudi. Kad interes opadne ili dijete dosegne novu razvojnu točku, osvježite ponudu.

◦ Povremeno rotirajte igračke za obnovljen interes

Promatrajte dijete u igri i interes koji pokazuje za pojedine igračke. Ako dijete ne bira neku ponuđenu igračku, razlog može biti ili pad interesa ili je igračka razvojno neadekvatna (prelagana ili preteška). Povremenom rotacijom igračaka na polici stvarate osjećaj novosti bez potrebe za kupnjom. Dijete često otkrije “staru” igračku s novim interesom jer je sada na novoj razvojnoj razini.

◦ Potražite svoje igračke u prirodi ili kućanstvu

Neke od najboljih “igračaka” nisu kupljene, već pronađene. Drvene žlice, češeri, kamenčići, tkanine, prazne kutije... sve su to materijali koji potiču otvorenu igru, raznolikost osjeta i manipulacije materijalom, istraživanje i maštovitost. Za razliku od plastičnih, svjetlećih i glasnih igračaka ili ekrana, svakodnevni predmeti i materijali iz prirode pružaju djetetu prostor da bude kreator igre, a ne pasivni korisnik.

6. Razvijajte životne vještine koristeći prave alate i pribor

U Montessori pristupu, sloboda nije samo odsutnost vanjske kontrole već sposobnost da samostalno zadovoljavamo svoje potrebe, donosimo odluke i doprinosimo zajednici. Ta se sloboda uči kroz stvarne zadatke i ponavljanje svakodnevnih aktivnosti. Osim što razvija samopouzdanje i motoriku, uključivanje djeteta u svakodnevne zadatke potiče osjećaj pripadnosti i suradnje. Dijete koje može poslužiti sebi vodu ili nahraniti psa ne osjeća se maleno i beznačajno, već osjeća da ima svoje mjesto i vrijednost u zajednici.

- **Zamijenite plastični pribor i posuđe onim od prirodnih materijala**

Većina igračaka i pribora za djecu izrađena je od plastike koja se ne može lako razbiti. Iako nam se čini da tako pružamo sigurnost, zapravo uskraćujemo djetetu važne informacije u njegovom ophođenju s okolinom. Drvo, keramika, staklo i metal imaju svoju teksturu, težinu i zvuk i mogu se lako oštetiti i razbiti. Na taj način materijali šalju povratnu informaciju djetetu koje se njima služi te ono može prilagoditi i usavršiti svoje pokrete, izoštriti osjetila i ojačati pažnju.

- **Ponudite stvarne alate u dječjoj veličini umjesto plastičnih imitacija**

Dijete ne treba "dječju verziju" svijeta gdje može tek oponašati odrasle služeći se nefunkcionalnim igračkama imitacijama. Ono želi sudjelovati u stvarnom životu s nama, služeći se alatima koji zaista funkcioniraju. Kad djetetu damo stvarne alate prilagođene njegovoj veličini – malu metlu, nožić, čekić, vrč, krpicu – poručujemo mu: "Ti si sposoban. Tvoje djelovanje ima smisla." Također, obavljajući aktivnosti iz svakodnevnog života, dijete razvija motoriku i pažnju te stječe vrijedne životne vještine.

- **Uključite dijete u kućanske poslove od najranije dobi**

Djeca imaju stvarnu želju sudjelovati u svakodnevnim aktivnostima. Već od svoje druge godine mogu sipati vodu, brisati stol, slagati rublje. Važno je da im omogućimo adekvatne alate u njihovoj veličini i dovoljno vremena da samostalno i uspješno obave zadatak. Također, ključno je da povratna informacija dolazi iz samog materijala i aktivnosti, odnosno da ih ne ispravljamo i ne kritiziramo već dozvolimo dovoljno vježbe.

7. *Negujte odnos svakodnevnim povezivanjem*

Bez sigurne povezanosti nema samopouzdanja, unutarnje sigurnosti ni istinske slobode. Dijete koje je voljeno i podržano svoju sliku svijeta gradi na ljubavi, povjerenju i samopouzdanju, lakše se snalazi u svijetu, gradi zdrave odnose i razvija osjećaj vlastite vrijednosti. Odgajajući dijete u međusobnom poštovanju i ljubavi, omogućavamo mu da stvori boljeg čovjeka i čovječanstvo. To i jest krajnji cilj Montessori pedagogije, a ostvarit ćemo iskazujući poštovanje osobi djeteta u načinu na koji se ophodimo prema njemu i načinu na koji komuniciramo, promatrajući ga i prilagođavajući okolinu njegovim razvojnim potrebama, vodeći ga i postavljajući zdrave granice te posvećujući mu predanu pažnju u zajedničkim trenutcima.

◦ **Poklonite djetetu punu pažnju tijekom zajedničke igre**

U trenutcima koje provodite s djetetom, ponudite sebe u potpunosti. Spustite se na pod, pogledajte u oči, slušajte, bez ekrana i svakodnevnih briga u glavi. Djeca prepoznaju kada smo stvarno prisutni. Čak i nekoliko minuta posvećene pažnje dnevno može potpuno promijeniti vaš odnos.

◦ **Otkrijte djetetov primarni jezik ljubavi i komunicirajte svoju ljubav**

Neka djeca vole dodir, neka riječi, neka darove, neka zajedničko vrijeme, a neka male usluge. Iako je važno komunicirati ljubav na različite načine, promatrajte što vaše dijete najviše traži (i daje) i iskažite mu ljubav na jeziku koji ono najdublje razumije i koji će mu to jasno iskomunicirati.

◦ **Stvorite male zajedničke rituale**

Obiteljski rituali pomažu djeci da se osjećaju viđeno, važno i voljeno. Kroz jednostavne, ponavljajuće trenutke poput zajedničkog doručka, posebnog pozdrava pri rastanku ili večernjeg razgovora – dijete gradi osjećaj pripadnosti i sigurnosti. Rituali pomažu u prijelazima, umiruju tijekom stresnih situacija, jačaju obiteljsku povezanost i prenose vrijednosti koje svakodnevno živimo. Djeca uče tko su i kome pripadaju, što je temelj zdravog identiteta i emocionalne stabilnosti.

Promjena koju želim uvesti

Kako izgleda naša trenutna situacija

Kako izgleda naša idealna situacija

Moj sljedeći korak prema idealnoj situaciji

Rezultat

8. Spremniste za idući korak u Montessori odgoju?

Tri sovice su tu da vas podrže na vašem putu prema mirnom, povezanom i svjesnom roditeljstvu.

- **Pratite nas na [Instagramu](#) i [Facebooku](#)**

Ako trebate dodatnu podršku u provođenju Montessori promjena ili želite naučiti još više o Montessori odgoju i kako ga primijeniti, za vas je idealan 4-tjedni online tečaj uživo

Odgoj koji povezuje

gdje uz podršku mentora i skupine učimo izgraditi ritam, okruženje i odnos koji podržavaju vas i vaše dijete.

Istražite i naše ostale tečajeve i materijale na web stranici

trisovice.org

Zovem se Kristina, majka sam troje djece, Montessori odgajateljica za dob od 3 do 12 godina i profesorica engleskog i talijanskog jezika. Iza projekta Tri sovice stoji moja osobna i profesionalna potraga za smislenim, nježnim i svjesnim roditeljstvom.

S Montessori pedagogijom susrela sam se kada sam očekivala svoje prvo dijete i odmah znala da sam pronašla put koji želim slijediti. Duboko vjerujem da odgojem za mir možemo mijenjati svijet. To je srž Montessori pristupa – dijete kao graditelj čovječanstva i roditelj kao njegov vodič. Kroz svoj rad želim vam pružiti osjećaj nade, mira, samopouzdanja i optimizma. Ne postoji savršen roditelj, ali postoji roditelj koji svaki dan bira svjesno odgajati – s ljubavlju i poštovanjem.